Ner 197. ROK 1843. SRODA 30 SIERPNIA.

Pismo to wychodzi codziennie oprócz niedziel i świąt uroczystych w drukarni Stanisława Gieszkowskiego.

Zaliczenie na trzy miesiące złotych dziesięć miesięcznie złotych cztery, numer pojedynczy groszy dziesięć.

IMIONA RZYMSKIE.
Jutro Rajmunda W.

IMIONA SŁAWIAŃSKIE.
Jutro Swiętosław.

GAZETA KRAKOWSKA.

OBSERWACYE METEOROLOGICZNE.

Dzień godzina	Barometr do 0° Reaumura w miarze Paryzkiej	Stopnie ciepła podług Reaumura	Psychometr	Wiatr	Stan Atmosfery	Zjawiska napowietrzne i różne uwagi
6	27 6, 918	† 9, 8	4, 33	Zachodni słaby	Pogoda	
28 2	6, 868	19, 2	6, 06	Pn. Wschodni „	Chmurno	
10	6, 977	13, 7	4, 87	PPn. Wschodni „	Pogoda z Chmurami	

Wiadomości krajowe.

KRAKÓW

Dnia 25 i 26 b. m. odbył się w Obserwatoryum trzeci tegoroczny termin magnetyczny. Najwyższy stan deklinacyi igły magnesowéj był 26go o 12g 30' w południe, najniższy 26 o 6g 45' rano; cała oscyllacya deklinacyi wynosiła 14 minut i 2 sekund. Igła zachowywała po największéj części ruch spokojny; dopiero o 5g 40' w wieczór 26 stała się nagle bardzo niespokojną i miała przytém ruch dość nie regularny, co trwało prawie 2 godziny, poczém dawniejszy ruch spokojny zachowała aż do końca. Tylko kilka razy okazały się podczas 10 godziny niektóre cokolwiek większe zmiany w stanie igły. W tych obserwacyach mieli udział oprócz podpisanego, jego syna Karola, i adjunkta Obserwatorium Dra Duczyńskiego, znowu PP. Estreicher Adolf, Janicki, Łuszczkiewicz, Noworytko, Podolski, Steczkowski, Wiązownicki, Żebrawski; którym niniejszém publicznie składam moje podziękowanie za chętną gorliwość, z którą już prawie przez 4 lata, podpisanego przy tych ważnych i zajmujących obserwacyach wspierają.

Przy téj sposobności domieszczam, że dzienne dostrzeżenia deklinacyi igły magnesowéj podczas jéj najwyższego i najniższego stanu od 7 Października 1840 dotąd odbywały się nieprzerwanie. Do dnia dzisiejszego jest już 26259 pozycyi igły gotowych do dalszego rozbioru, z których każda złożona jest z 9 obserwacyi, tak że te wszystkie, dotąd zebrane pozycye zawierają 236,331 obserwacyi. Wypadki tych obserwacyi zostaną późniéj ogłoszone, po ukończeniu wszystkich potrzebnych redukcyi.

Kraków d. 28 Sierpnia 1843 r.

Weisse Dyr. Obs.

Wiadomości zagraniczne.

— *Paryż 15 Sierpnia.* —

Przez postanowienie królewskie z dnia 4 b. m. xiąże Joinville powołany został do znajdowania się na posiedzeniach rady admiralicyi z głosem doradczym. To rozporządzenie zgadza się z postanowieniem króleskiém z dnia 19 Sierpnia 1836 r. które xiążętom krwi króleskiéj, skoro otrzymają stopień jenerałów, nadaje krzesło i głos w rozmaitych komitetach spraw wojennych. Innem postanowieniem królewskiém z dnia 4 b. m. admirał Hugon powołany został na nowo do rady admiralicyi.

Sentinelle de la Marine donosi z Oranu 29 z. m. W dniu 25 rozmaite konwoje wiel-

błądów i mułów; które z żywnością i towarami do Maskary były przeznaczone, powróciły tutaj; dowiedziano się bowiem od beduinów, że stronnicy Abdel-Kadera zabrali mnóstwo wielbłądów obładowanych mąką. Emir okazał się znowu między Oranem i Maskarą, i mówiono, że pokolenie Ouled Ossa, dostarczyło mu żywności i amunicyi. Tego samego dnia z rana, emir osobiście z 800 jeżdzcami i 200 piechoty; uderzył na obóz Qued Aman, który został założony dla obrony mostu budującego się na drodze do Maskary. W tym punkcie znajdowało się tylko 250 naszéj piechoty, która dzielnie odparła nieprzyjaciela.

Związek legitymistów francuzkich z republikanami przeciw rządowi Lipcowemu, od wielu lat już jest jawnym faktem, którego żadne z tych dwóch stronnictw nie zapiera, i któremu zaprzestano dziwić się. Ale ten szczególny związek wystąpił teraz z niewidzianą nigdy śmiałością przed oczy całego świata, przez list polecający, jaki panowie Arago i Lafitte, udzielili panu Genoude do wyborów radykalnych w Perigueux. Najdzielniejszy obrońca idei nienaruszonéj monarchicznéj legitymiczności, pod protekcyą dwóch najznakomitszych naczelników stronnictwa republikańskiego, nie jestże to rzecz dziwna? Gdybyśmy od wielu lat nie byli przyzwyczajonymi do tak wielu dziwnych zjawisk na gruncie publicznego życia, nie moglibyśmy uwierzyć tym stosunkom panów Genoude, Arago i Lafitte, pomimo ich dotykalności. Ale najważniejszą w tém jest ta okoliczność, że panowie Arago i Lafitte z tego tytułu najbardziéj zalecają republikanom w Periguex pana Genoude, iż tenże zawsze z mocą domagał się przywrócenia naturalnych granic Francyi.» Chociaż ta myśl u francuzów codziennie pod najrozmaitszą formą powraca, jednakże powtórzenie jéj w tym publicznym dokumencie, który ma prawie charakter manifestu dwóch stronnictw, zasługuje na szczególną uwagę. Czyliż podobna, aby w obec takich faktów, znajdowali się jeszcze w Niemczech ludzie, którzy udają, że nie wierzą w pretensye Francyi do lewego brzegu Renu, a przynajmniéj, że to jest tylko prosty sposób mówienia, nie zaś wyrażenie namiętności istniejącéj między stronnictwami i ludem! Że tutejsze mianowicie ministerjalne dzienniki, niekiedy podług czasu i okoliczności, zapewniają, że francuzi żądają lewego brzegu Renu, to jest bardzo naturalném, ale że w Niemczech przyznają ważność słowom *J. d. Débats* albo *Presse*, to zdaje nam się zupełnie niepojętem, Bezwątpienia teraźniejszy rząd francuzki dalekim jest od chęci zakłócenia spokojności Europy, przez ambitne plany rozszerzenia swoich granic i niepotrzebujemy obawiać się napadu Francyi, dopóki gabinet tuileryjski trzymać się będzie polityki ostatnich 13 lat. Ażeby sobie zapewnić niezmierną popularność i uciszyć wzburzenia ducha fakcyjnego, który zmiana tronu i rząd reprezentacyjny sprowadzić z sobą mogą, jest jeden prosty nieuchybny środek: przychylenie się do uczynienia zadość narodowéj namiętności, dążącéj do odzyskania lewego brzegu Renu. Tysiącznemi środkami podniecaném jest to ambitne żądanie, ta namiętność ludu francuzkiego. Kto tylko ma przyczynę pochlebiania narodowi, a wiele tysięcy ludzi w publicznem stanowisku, przedewszystkiem zaś dzienniki, mają tę przyczynę w wysokim stopniu; ten mówi mu o jego dawnéj wielkości, pod którą francuzi przywykli przedewszystkiém rozumieć ilość mil kwadratowych powierzchni, i przyrzeka mu dopomódz do odzyskania téj straconéj wielkości. Cóż dziwnego, że dziewięć dziesiątych części narodu przez te tysiączne namiętne albo interesowane głosy, ciągle utrzywywanemi są w mniemaniu, że przymuszone odstąpienie zrabowanéj przez nich ziemi w ostatnim dziesiątku zeszłego wieku, było niesłychaną hańbą, za którą honor narodu głośno domaga się zadość uczynienia, i że posiadanie lewego brzegu Renu bez którego państwo francuzkie tysiąc lat istniało, jest koniecznym warunkiem życia dla Francyi. Bodajby w Niemczech starano się równie rozpalić uczucie honoru narodowego dla utrzymania i zachowania naszego słusznego prawa, jak rozpłomienioném jest uczucie narodowe francuzów dla zgwałcenia jego.

Londyn 15 *Sierpnia.*

Lord Brougham wniosek który przedstawił parlamentowi w przedmiocie Irlandyi, zaraz następnego wieczora cofnął. Ale tak gorliwie połączył się teraz ten mąż z stronnictwem, przeciw któremu stał przez całe życie, że wczoraj nie dał się wstrzymać od wystąpienia przeciw lordowi Monteagle, który jako dawny minister skarbu za rządu wigowskiego, sądził się być teraz powołanym do krytykowania finansowéj mądrości i przezorności teraźniejszego rządu, i przez przedstawienie niepomyśnego stanu skarbu i jeszcze gorszych widoków przyszłości, dowodził, że wszystkie ich oświadczenia, że oni tylko sami te niedogodności uleczyć potrafią, okazały się czczemi, i że w końcu sir R. Peel nie okazał się lepszym doktorem jak lord J. Russel. Wellington poprzestał na odpowiedzeniu na to, częścią obronnie, częścią weselszym obrazem

przyszłości. Ale Brougham przeniósł wojnę na ziemię nieprzyjacielską, i ironicznie starał się dowieść że wigowie jeszcze bardziéj w nderzający wsposób okazali brak roztropności i zdolności.

W izbie niższéj postępują ciągle rozmaite bile które rząd chce jeszcze na tegorocznych posiedzeniach przeprowadzić; ale radykaliści przy niektórych okolicznościach tak wiele stawiają rządowi trudności, że posiedzenia długo jeszcze trwać będą musiały. Ale i tu opozycya byłaby ospałą, gdyby Bryght i Cobden nie wdawali się ze strony związku anty zbożowego, a Roche i kilku innych ze strony repealistów. Cobden jednak okazuje się nie tyle gorliwym jak Bryght, oświadczył bowiem że to co ma do powiedzenia w przedmiocie prawa zbożowego, woli powiedzieć samym rolnikom i to pod drzwiami ich uciemiężycieli. Roche szczególniéj przez to zwrócił na siebie uwagę, że pochwycił i daléj rozwinął jedno skinienie O'Connela, które właśnie przez lorda Brougham, a po nim przez xięcia Wellington podniesione zostało do ważności, którą trudno byłoby teraz zmniejszyć. Między wielu rzeczami które O'Connel powiedział przy rozmaitych zgromadzeniach miał on niedawno rzucić pewne uwagi, które podoficerów armii angielskiéj mogą uczynić niezadowolnionymi z ich położenia, i zdawały się wzywać ich, aby jak to nie raz miało miejsce w Hiszpanii, przez swoje pronunciamiento, od razu rozstrzygnęli sprawę repealoską. Ta bezwątpienia bardzo karogodna uwaga, która mówcę może narazić na odpowiedzialność za usiłowania uwiedzenia wojska, była powodem wspomnianego przed kilku dniami bilu lorda Brougham: a xiąże Wellington słysząc go występującego z wyrazami o których sam zdawał się niewiedzieć powstał z gwałtowną deklamacyą, w któréj oświadczył izbie wyższéj, że cokolwiek uczyniłby O'Connel, nie zdoła uwieść armii.

HISZPANIA.

Paryż 12 *Sierpnia.* Depesze telegraficzne z Hiszpanii.

Bajonna 11 *Sierpnia.* W adresie, który Jéj KMości królowéj Izabelli II w dniu 8 Sierpnia podany został przez cały gabinet, w obecności ciała dyplomatycznego, urzędników państw i władz Madrytu, gabinet oświadczył, że *gdy wolą narodu jest, aby królowa została ogłoszona pełnoletnią, przeto ma nią być od chwili w któréj złoży kortezom przysięgę,* i że aż do zebrania się kortezów, gabinet rządzić będzie w imieniu królowéj. Królowa przystąpiła zaraz do tego oświadczenia.

Mianowani zostali jenerał-kapitanami: jenerał Montes w Galicyi, jenerał Soria w Estremadurze, jenerał Amor w prowincyach baskijskich.

Fuerystoska deputacya w Biskai została zainstalowaną w dniu 5 Sierpnia; junta w d. 6 rozwiązała się dobrowolnie. Deputacya zwołała powszechne junty fuerystoskie na dzień 15 Sierpnia do Guernica.

Paryż 12 *Sierpnia.*[1] Nadeszłe dziś dzienniki barcelońskie z dnia 5 i 6 b. m. nie podają jeszcze textu wspomnionego wczoraj przedstawienia junty do rządu, ale za to zawierają następującą proklamacyę do mieszkańców prowincyi Barcelony. »Ponieważ junta dowiedziała się, że postanowienie zwołania powszechnych kortezów, u wielu osob sprawiło niekorzystne wrażenie, i ponieważ ona pragnie, aby naród dowiedział się o jéj własném wyobrażeniu o téj rzeczy, przeto na nadzwyczajuém zgromadzeniu swojém postanowiła ogłosić, że nie opuści chorągwi zatkniętéj w Sabadel (gdzie jak wiadomo junta uorganizowała się w chwili, kiedy Barcelona była jeszcze w mocy wojska rządowego) z napisem: konstytucya 1837 r. Izabella II i utworzenie junty centralnéj.» — Do téj chorągwi przyznał się jenerał don Francisco Serrano, kiedy przybył do Barcelony i został mianowany rządem tymczasowym, z wyraźnym warunkiem aby wypełnił jéj hasło, objął on swój trudny urząd, i z tym samym warunkiem przełał powierzoną mu władzę na swoich kolegów. Junta zajmuje się ta ważną sprawą, i w krótce ogłosi nader interessujące dokumenta. Barcelona 4 Sierpnia o godzinie 9 wieczorem.» Następują podpisy wszystkich członków junty.

W tym samym duchu protestacyi przeciw zwołaniu kortezów, junta Leridy wydała okólnik do ajuntamient i junt téj prowincyi, w którym zaleca im aby roztrząsały następujące kwestye i odpowiedziały na nie po dojrzałéj naradzie:

1) Czy gabinet Lopez zainstalowawszy się w Madrycie, może być uważanym za rząd tymczasowy, i czy posiada konstytucyjną władzę podobnego rządu; czy też potrzebaby zwołać juntę centralną aby uprawnić i wzmocnić władzę państwa, i uniknąć niezgód i wstrząśnień.

2) Czy do gabinetu w teraźniejszém jego położeniu, czy też do junty centralnéj złożonéj z pełnomocników junt prowincyonalnych należy rozstrzygnąć czy należy zwołać zwyczajne, czy też konstytujące kortezy.

3) Czy w skutku odpowiedzi na te rozmaite pytania, należy odłożyć spełnienie rozkazu ministeryalnego względem zwołania kortezów na dzień 15 Października. Ten okólnik został u-

dzielony i juncie Barcelony, która oświadczyła że zgadza się z nim zupełnie, jak to junta przekona się z mającego być wkrótce ogłoszonym adressu do rządu.

Wielka ważność tych manifestacyi jest widoczną. Niepodobna prawie aby zdołano uniknąć otwartego zerwania między juntami katalońskiemi i centralną władzą madrycką, przy tak uporczywéj opozycyi przeciw całemu kierunkowi polityki nowego gabinetu. Jeszcze ważniejszém bezwątpienia będzie to zajście, gdy nadejdzie do Barcelony wiadomość o oświadczeniu gabinetu, tyczącém się pełnoletności królowéj Izabelli.

— *Madryt* 8 *Sierpnia*. —

Postanowienie ministra skarbu rozporządza, że dekret z dnia 1 Czerwca b. r. przez który opodatkowanie duchowieństa i dóbr kościoła zostało zniesioném, traci moc prawną, i że zaraz ma być przedsięwziętem rozpisanie tych podatków które mają być użyte na utrzymanie duchowieństwa i inne wydatki wydziału wyznań, przewyżka zaś wpływać ma do kassy skarbu. Inne postanowienie ministra skarbu głosi, że skarb niezwłocznie zajmie się losem zakonnic, których zakony zostały zwinięte i którym wyznaczono pensyę ale ją bardzo nie regularnie wypłacano.

PRZYJECHALI DO KRAKOWA.

Od dnia 28 do dnia 29 Sierpnia.

Szlubowski Jan ob., Wielhorska Krystyna hr., Węgrogorski Franciszek, Wojciechowski Felix, Ruben Harry, Barsdorf Julian, Grodzicki Aureli ob., Mycki, z Polski. — Drummer Teodor, Korzeniowska Teodora ob., Dobrowolska Marya ob., Wojnarowicz Leon Załęski Julian, Gnoiński, Falk Ludwik. Skarzewski Marcelli ob., Jefimow kuryer ces. ros. z Galicyi; — Friedleuder Maurycy z Pruss.

Wyjechali z Krakowa.

Szembek Józef hr., Efimow kuryer ces. ros. Rakowski Nepomucen, do Polski; — Zwanetti Henryk do Galicyi; — Behrens, do Pruss.

Doniesienia Urzędowe.

CENY ZBOŻA

Na targowicy publicznéj w Krakowie w 3ch gatunkach praktykowane.

Dnia 28 i 29 Sierpnia 1843 roku.	1. Gatunek				2. Gatunek				3. Gatunek			
	od		do		od		do		od		do	
	z.	g.	z.	g.	z.	g.	z.	g.	z.	g.	z.	g.
Krz. Pszenicy	17	—	18	—	—	—	16	—	—	—	14	6
,, Zyta....	—	—	12	10	—	—	10	24	—	—	—	—
,, Jęczmien	—	—	7	—	—	—	6	—	—	—	—	—
,, Owsa....	—	—	—	—	—	—	6	—	—	—	—	—
,, Grochu..	—	—	11	—	—	—	—	—	—	—	—	—
,, Jagieł. ...	—	—	26	—	—	—	—	—	—	—	—	—
,, Rzepaku.	—	—	27	—	—	—	25	—	—	—	—	—
,, Tatarki..	—	—	7	15	—	—	—	—	—	—	—	—
,, Soczew ..	—	—	9	—	—	—	—	—	—	—	—	—
,, Prosa....	—	—	13	15	—	—	—	—	—	—	—	—
,, Pszen.now	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Wielogrochu	—	—	15	—	—	—	—	—	—	—	—	—
,,Zyta nowego		—	12	12	—	—	11	15	—	—	—	—
,,Ziemniaków	—	—	2	20	—	—	—	—	—	—	—	—
Centnar Siana	—	—	2	12	—	—	1	18	—	—	1	6
,, Słomy	—	—	1	24	—	—	1	18	—	—	1	12
Jaj kurzych kopa	.	.	.	.	.	.	.	.	.	zł.	1	8

Spirytusu garnice z opłatą w 1 gatunku od złp. 4 gr. 6 do złp. 4 gr. 18. Okowity garnice z opłatą w 1 gatunku od złp. 3 gr. 6 do złp. 3 gr. 18

Drożdży waniczka złp. 3 g. — do złp 6

Masła czystego garniec od zł. 5 g. — do zł. 5 gr. 15

Wełny kamień od zł. 60 do 71.

Sporządzono w biórze Kommissariatu Targowego Kraków d. 29 Sierpnia 1843 r.

Kommissarz Targowy.

W. Dobrzański.

Pszorn z Adjunkt.

LOTERYA KRAJOWA.

W ciągnieniu 1061 dnia 30 Sierpnia 1843 roku w przytomności osób od Rządu do tego wyznaczonych, wyciągnięte z koła zostały następujące Numera:

55. — 38. — 4. — 35. — 9.

Przyszłe ciągnienie 1062 przypada dnia 6 Września 1843 roku.